

SZABADSÁG

II. évfolyam

Murska-Sobota, 1924. — Vasárnap — december 14.

50. szám.

Egyes szám ára egy dinár. Az előfizetési díj egy félévre 20 dinár, külföldre 30 dinár. Amerikába egy évre 100 dinár. — Hirdetési díjak: négyzet centiméterenként 0.75 dinár és a hirdetési adó. Szövegközt és nyílttérben soronként 2.50 din.

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:
HARTNER NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Murska-Sobota Aleksandrova cesta 63. szám. — Kéziratot nem adjuk vissza. — Telefon szám: 17. — Postaküldeményként számla szám: 13355. Megjelenik minden vasárnap.

Hazátlan magyar bitangok!

Prekmurje magyar vidékén sirás és szomorúság járja! Az alsó-lendvai magyar községek házikóiban bánat és szomorúság ütött tanyát, az a bánat és szomorúság, mely ökölbe, acél kemény ökölbe szorítja az ekeszarvától megkérgesedett prekmurjei magyar földmives kérges tenyerét, mely szeretne lecsapni, mely szeretne keményet ütni a politikai betyárok és a politikai svihákok agyafurt fején, mely szeretné magának erőszakkal is kivívni azt a jogot, amely őt az alkotmány szerint megilleti!

Az alsó-lendvai magyar községek egyszerű, zsupos vityilóiban sütnék és főznék, nem készülnek ugyan több napon keresztül tartó lakodalomra, hanem megsütk az egyszerű prekmurjei kenyeret, a könnyekkel áztatott drága prekmurjei kenyeret *utra valónak!*

Prekmurje magyar vidékéről a zengzetes, a mosolygó, a bánatában és ezeréves viszontagságok és szenvedések tűzében megedződött magyar vidékről több mint száz család itt hagyja ezeréves hazáját, felszedi egyszerű sátorfáját, bucsut int a prekmurjei rónának és hegyeknek, elköltözik őseinek sírhelyétől és megy és elmegy a messze idegenbe, elmegy Délamerikába, elmegy Braziliába és Argentiniába, elmegy oda ahová sohasem gondolt elmenni és elköltözik oda, ahol talán még nagyobb szenvedés és megpróbáltatás vár rája!

Több mint száz prekmurjei magyar földmives család a legrövidebb időn belül bucsut int nekünk és több mint száz sokat szenvedett család bucsuzól zokogva fogja megcsókolni ezt a drága prekmurjei földet, amelyen születtek, amelyen felnőttek, amelyen játszadoztak, sirtak és örvendek és amelyen meghalni is szándékoztak!

És miért mennek el tőlünk ezek a magyar családok? És miért akarnak hazátlan bitangok módjára tőlünk elköltözködni, itt

hagyni apáink és anyáink munkájától megszentelt prekmurjei hantot? Talán nincs kenyerük és megélhetésük? Talán nincs nyugtuk és békességük? Hát miért csinálnak azok fényes üzleteket nálunk, akik hozzánk jöttek, miért esznek azok szép fehér kenyeret és kövér prekmurjei húst nálunk, miért virul az arcuk és miért épen annak a munkás magyar földmivesnek az arca halványodik és miért kell annak elkeselednie és miért kell annak Délamerikába vándorolnia?

El kell mennie és ki kell vándorolnia! Mert Prekmurjében nem terem számára kenyér és mert Prekmurjében nincs biztos megélhetése! *El kell mennie a magyar bitangnak és új hazát kell keresnie!*

Dolnja Lendaván a múlt hónapban a Radics párt gyűlést tartott, s ezen a gyűlésen a földben szegény munkás prekmurjei magyar földmivesek hozzájuk mentek és földet kértek a „mindenható” Radics párti képviselőktől! És ezek azt mondták nekik: menjetek, szántatok és vessetek a mi felelősségünkre! És a magyar földmives, akinek a családja szintén éheznek, akinek szintén jár bérletföld az alkotmány rendelkezései szerint, ez a sokat meg-hurcolt magyar földmives neki-feküdt a prekmurjei földnek, megszántotta és bevetette azt s amint várta a termést és az aratást, egyszerre csak elvették tőle ezt a földet és mivel nem akart munkájáról leköszönni, bepörölték az új tulajdonosok és most,

ezer, kilencszáz és nyolcszáz dinár pénzbüntetésen kívül elvesztí a munkát, a fáradságot, a magot, elvesztí mindent, le kell mondania a bérletföldről és ha nem akar éhen pusztulni, ha a családnak akar akármilyen keserű kenyeret is szerezni, *el kell mennie Délamerikába!*

A törvény szerint mindenkinek jár föld, aki arra rá van szorulva! Ha ez így van, hát akkor miért nem kaphat az a szegény magyar földmives is földet és miért kap nálunk földet az a trieszti vagy görői menekült? Miért épen a magyart üldözik, mikor az pontosan megfizeti adóját, minden kötelezettségének eleget tesz és csak azt akarja, hagyják őt békében élni és meghalni! Hol vannak a politikusok, kik ezen égbekiáltó igazságtalanságot eltörölnék? És hol vannak a nagyhangu képviselőink, kik mindig hangoztatták és hangoztatják, hogy mennyi jót tettek Prekmurjéért és a végén azoknak a magyar választóknak, akiknek a zsirjából ők megkövéredtek, — ezeknek a magyar „bitangoknak” most Délamerikába kell vándorolniuk!

Elmennek ők fájó szívvel, de mi, kik itt maradunk, kik végig akarjuk küzdeni ezt a harcot, mi irgalmatlanul leszámolunk ezekkel a politikai gyilkosokkal, kegyetlenül letörjük őket február nyolcadikán és majd nektek ti elköltözött magyar családok megírjuk az örömdetes hirt: *gyertek vissza, a ti hazátok Prekmurjében van és nem Délamerikában!*...

ROVÁS.

Nagyszerű orvosságot tudunk Prekmurje magyar vidékének földmivesei számára, kik megműveltek és bevetették a földet, kik hittek Radics agitátorjainak, kiknek most ezer, kilencszáz és nyolcszáz dináros pénzbírságot kell fizetniük, és kiknek most le kell mondania a földről, a munkáról és a földbe vetett verejtékről! Egyszerű orvosság ez, nem belsőleg, hanem külsőleg használandó és nem bekenések vagy dörzsölésekkel, hanem *üléssel* alkalmazandó!

Legközelebb ha ily beteg politikai orvosok jönnek hozzátok, mutassátok meg nekik a fizetési meghagyást és mondjátok meg nekik: *Urak! Fizessétek ezt vissza a szegény magyar földmivesnek, adjátok vissza nekünk a földet, a magot, a munkát és a fáradságot, mert ha nem, kivérünk a falunkból, mint gazdátlan kutyákat!*

Mert hát az meg sem igaz, hogy valakit ennyire szabad volna becsapni, hogy valakinek verejtékét ennyire lepiszkítani szabad volna, és valakinek jóhiszeműségéből ennyire szabadna böhöndöt ütni! Ha ez szabad és lehetséges, akkor szabad az is, hogy az ily politikai kalandoroknak tájára ütünk annál is inkább, mert becsapták a magyarokat, azokat a magyarokat, akiket eddig mindig becsaptak és akiket segíteni senki sem volt hajlandó eddig, sem politikus, sem pedig prekmurjei képviselő!

A prekmurjei magyarok nem kutyák, melyeket hussal csalogatnak s amelyeket a végén csontokkal dobálnak meg!...

Addig jár a korszak a kutra, míg el nem török! A mi prekmurjei nyelvünkre lefordítva ez annyit jelent: Addig macerálják a prekmurjeit, míg az tényleg *össze nem török!* Egy prekmurjeinek, aki ügyeinek elintézésé végett hatóságától hatóságához járt, a végén azt mondták: *Lahko greste na Madžarsko!* Szóval mehet Magyarországra, Indiába vagy Afrikába!

Érdekes! Miért és milyen okból kifolyólag menjen ő el Prekmurjéből? Ki kényszerítheti őt arra, hogy hagyja el Prekmurjét, tagadja meg apáinak és őseinek ezeréves örökségét, mikor neki sokkal nagyobb joga van a prekmurjei rőghöz mint azoknak, kik most őt arról elűzők! És ki az az ur, az a mindenható alyauristen, aki minket bölcsönkből és prekmurjei sirunkból ki akar űzni? Ki szenved és szenvedett Prekmurjében születésétől a haláláig és kinek van itt joga büszkén, emelt fővel járnia?!...

Nem, nem megyünk el Prekmurjéből, mi itt akarunk szegényesen élni, de büszkén meghalni és dacosan fogunk őt állani a prekmurjei rög mellett, hogy az a miénk maradjon, hogy azt tőlünk senki el ne vegye és hogy azt sértetlenül adjuk át örökösainknek! Ez a mi imádságunk!...

Erős kommunista offenzíva Franciaországban!

A kormány kiutasította a külföldi kommunistákat.

Franciaországban a kommunizmus mindig nagyobb és nagyobb méreteket ölt. A hadseregben bomlik a fegyelem, s maga a katonaság is arra az álláspontra helyezkedik, hogy Franciaország-nak a béke politikáját kell folytatnia és minden erőszakos intézkedésről Németországgal szemben le kell mondania.

A kormány erőiesen állást foglalt a kommunista propagandával szemben. A kommunista tanítókat, akiket elbocsátottak, többé nem veszik vissza állásukba. Körülbelül 50 külföldi kommunistát, kiket a napokban letartóztattak, erős fedezet mellett kiutasították az országból.

Politikai hírek.

A belpolitikai életben semmi különösebb esemény sem történt. A miniszterek utazgatnak és agítálnak, és az egyes pártok nagyban készülnek a február 8-iki csatára. Prekmurjában a demokraták nagyon hízelegnek a luteránusoknak, s az ő újságjuk minden lehetőt ígér nekik, csak hogy támogassák ezt a kormánypártot, melytől sem a luteránusok sem a katolikusok még semmi jót nem kaptak, sem felekezeti, sem pedig társadalmi téren. Ugyancsak egyéb pártok is nagyban korteskednek és agítálnak olyan eszmék mellett, amelyekről Prekmurje minden terén csak kárt szenvedett. — Az új parlamentnek 315 képviselője lesz. — Pribicevics közoktatásügyi miniszter két zágrábi egyetemi tanárt nyugdíjaztatott, s ezért az egyetemi hallgatók strájkba léptek tüntetésül a kormány erőszakoskodásai ellen. A belgrádi egyetemen véres összefutásokra került a sor a diákság és rendőrség között. — Dr. Lovrekovics zágrábi ügyvéd egy független horvát parasztpártot alapított és lapjában leplezte Radics üzemelt. Az Amerikában és Jugoszláviában gyűjtött milliókat Radics családja és hozzátartozói mind elpocsékolta, s mindnyájan a horvát paraszt munkájából meggazdagodtak. — Spanyolországban mindennapok a király ellenes demonstrációk. — Dr. Gessler Németország hadügyminisztere Lipcsében nagy beszédet tartott, amelyben a revans-eszme ellen foglalt állást. — Franciaország megkapta a spanyolok által küldött Marokkó egy részét. — Az új angol parlamentet dec. hó 9-én nyitották meg királyi trónbeszéddel. — Rakovszki Iván magyar belügyminiszter betöltötte a parlament ellenzékének a

régi parlament helyiségeibe összehívott ülését, mely mint ellenzéki parlament szerepelt volna. — Benes cseh külügyminiszter szerint „Magyarország a királykérést csak a szövetségesekkel egyetértésben oldhatja meg”. — Szovjetország nem ismeri el Beszarabiát román területnek. — A lengyel parlamentben véres verekezés volt, mert Sanarewsky orosz kisebbségi képviselő tiltakozott az ellen, hogy a kisebbségükre a kormány lengyeleket telepítsen le. — A román kormány a parlament elé terjesztette az állam védelméről szóló törvényjavaslatot, mely elsősorban a kommunisták ellen irányul. — Románia mintegy százezer embert akar kiutasítani az országból, mert a kormány szerint ezek „forradalmi pro-

pagandát” üznek és mindenképpen megbizhatatlan elemek. — Dánia teljesen leszereli a katonaságot és flottát felosztja és csupán polgárőrséget szervez a rend fenntartására. — Az összes nagyobb államok a genfi leszerelési jegyzőkönyv ellen foglaltak állást. — Csehország egy nagy légiflotta kiépítését határozta el a Skoda művekben. — Amerika Japánt a legnagyobb és legveszélyesebb vetélytársának tekinti, s ezért a szenátus újabb nagyobb hitelt szavazott meg a haditechnika fejlesztésére. — Egyiptomban még mindig gyakoriak a nacionalista zendülések, angol katonák, tisztek és politikusok elleni összeesküvések. — A revali összeesküvést a szovjetok vérell elfojtották. A hadbírósg több száz embert azonnali halálra ítélt.

A belgrádi kath. püspök ünnepélyes beiktatása.

A múlt vasárnap iktatta be Pellegrinetti pápai nuncius az új belgrádi kath. püspököt Rodicsot, a bánsg volt apostoli adminisztrá-

torát püspöki méltóságában. A beiktatás után a király audiencián fogadta az új püspököt.

Január 15-én lesz a kisantant konferenciája

BUKAREST-i jelentés szerint a kisantant legközelebbi Bukarestben megtartandó konferenciáját január hó 15-ikére hívják össze. A bukaresti kormány ér-

tesítette már a csehszlovák és a jugoszláv kormányt, hogy minden előkészület megtörtént már a konferenciára.

Újabb nagy lázadás Braziliában.

A braziliai Rio Grande állam Santa Maria városának helyőrsége, mely két gyalogoszázalójból, egy tüzérezredből és egy repülőosztágból áll, föllázadt és csatlakozott a többi rio-grandí felkelőkhöz.

HIREK.

Heti naptár

DECEMBER	R. kath.	Protest.
14 Vasárn.	Szplrid	Szilárd
15 Hétfő	Valeria	Johanna
16 Kedd	Özséb	Étel
17 Szerda	Lázár	Lázár
18 Csütört.	Grác. pk.	Augusztá
19 Péntek	Nem. vt.	Viola
20 Szomb.	Teofil	Teofil

Vásárok:

Prekmurjei Hiszekegy!

Hiszek egy mindenható lényben, ki nem teremtette meg sem az eget sem a földet, de aki megteremtette Prekmurjét, s ki azt elhalmozza minden jóval mint például: adócsekkkel, jó drágasággal, siberekkel és svércekkel, különféle állatbetegségekkel, beteg állat-emberekkel, néha jó szögletes jégesővel és egyéb felbecsülhetetlen javakkal! Hiszem, hogy nem vagyunk mindnyájan érdemesek az ő kegyeire, mert vannak közöttünk magyarok, madzaronok, hottentották, beduinok, trahomásak és tudócsucsurutosok, akiket mind más kegyelemben kell részesíteni! Hiszem, hogy mindnyájan bűnösök és megbizhatatlanok vagyunk s azért a bűntetésünkre küldi a komoly bír-

Tirpitz admirális emlékiratai.

II. Vilmos császár margó-jegyzeteivel.

Tirpitz új kétkötetes munkájának címe: „A német világhatalom felépítése”.

Mindenekelőtt igaz az, hogy a német flotta alapítója többé nem titkolózik. Levélsekre nyitott titkait mindenki olvashatja. A titkos jelentéseket ép úgy, mint II. Vilmosnak rövid jellemző szövegjeit. A volt császári már sokszor megtámadták, véleményének nem egyszer drasztikus megnyilvánulása miatt. Tirpitz azt írja bevezető soraiiban, hogy II. Vilmost sem kímélhettem, hisz nem tudhatja, vajjon korára való tekintettel lesz-e még egyszer abban a helyzetben, hogy újabb könyvet írasson. Egyébként, — teszi hozzá — meg kell adni, hogy a császár véleménye a legtöbb esetben, ha temperamentumának megfelelően mérlegeljük, helyesebb volt, mint első felőlős hivatalnokának — érted a kancellárt, illetve Bethmann-Hollwegot — érett megfontolás után adott ítélete. Különböztet Tirpitz — ami érthető — elsősorban a német flotta felépítésével, jobban mondva, a válságok egész sorozatával foglalkozik, amelyeket javaslatok úgy Németországban, mint a nagyvilág diplomáciájában idéztek elő. Ebbe a keretbe tartoznak Tirpitz működésével kapcsolatosan Angolország kísérletei, fenyegetései, intrikái, amelyek a német birodalmat visszatartottak olyan flotta megteremtésétől, amely egykor talán megtörtélt Nagybritannia tengeri hatalmát. A német flotta miatt való gond volt a kezdete Angolország

írgykedésének Berlin ellen, a német flotta kiépítése mélyítette ki az ellentéteket II. Vilmos és a vele rokon angol királyi család között. Azért lett egykor Londonban jelszóvá, hogy Angolországnak évente legalább is kétszer annyi hadihajót kell építenie mint Németországnak és mikor a meg egyezés a flotta kérdésében Berlin és London között sikerült, az angol diplomácia megkezdte és fényesen meg is valósította Németország elszigetelését, megalakítva, ha nem is papíron, de az elenséges lelkekben az entente-ot. És mégis, mily csodás alakulása a helyzetnek, — 1912 és 1914 között, tehát a világháború előtt, — a viszony a két nagyhatalom között a legzavartalanabb volt. A magyar rázat egyszerű. Az angol nép megbárátkozott azzal a gondolattal, hogy Németországnak, ha gyarmatainak és virágzó kereskedelmének védelméről gondoskodni kíván, tényleg nagy flottára van szüksége. Angolország ellen azonban a németeknek támadó számdéka nincs.

Tirpitz tehát új művével saját politikájának helyességét kívánja bizonyítani. Ezuttal a lehető legegyszerűbb módon, száraz okmányokkal. Mégis munkája a legizgatott, legérdekesebb politikai regény, melyet valaha írtak. Mert a főadmirális nem tesz mást, mint állandóan a küliskák mögé világít. Itt államfők irnak egymásnak barátságosan kérő és veszedelmesen fenyegető leveleket. Ott miniszterek járulnak koronás uraik elé, hogy — egymás ellen intrikáljanak. Amott a hatalmas imperátorok kérdelhetetlen ítéleteket mondanak első hivatalnokai-król, hogy azután nyilvánosan legfel-

mőzzák el az érdemtelent. Aki eddig nem hitte, Tirpitz könyvében olvashatja, hogy volt idő, amikor Londonból egyenesen követelték, hogy a német császár hagyja meg állásában Bethmann-Hollweg kancellárt, a nagy angol barátot, mire II. Vilmos császár azt a feleletet küldötte a szigetországba, hogy a német politikát a császár irányítja és a kancellár csak a császári akarat végrehajtója. De Tirpitz könyve is bizonyítja, hogy Bethmann-Hollweg nem a német birodalom, hanem az egész világ egyik leggyengébb diplomatája volt. Amíg nyilvánvaló volt például, hogy európai konfliktus esetében Angolország Franciaország mellett foglal állást, a német kancellár rendületlenül bizott téves eszméjében, hogy London semleges marad. Bethmann-Hollweg — úgy tetszik — még a német diplomatáknak titkos jelentéseit sem olvasta. Ime két példa 1912-ből, mikor a balkáni helyzet ép oly veszedelmes volt mint a világháború előtti napokban.

Lichnowsky herceg londoni nagykövet jelentése 1912 december 3-ikáról. (A zárójelben a császár szel-jegyzetei.)

Haldane lord ma meglátogatott, hogy a politikai helyzetet velem megbeszélje. Ismételt hangszulozta szükségességét, hogy a keleti kérdésben az ellentétek kiegyenlítésére törekedjünk, mert beláthatatlan, milyen következzel járna bármily konfliktus, amelybe egy vagy több hatalom belevonatnék. Anglia feltétlenül békés, senki sem akarja a háborút, már gazdasági okokból sem. Azonban általában európai zűrzavar esetében, ami bekövetkezhethet, ha Ausztria Szer-

biába bevonul, alig valószínű, (nem is várja senki, azoknak a galloknak segítenek), hogy Nagybritannia megmaradhatna a csendes szemlélő szerepében. En azt feleltem, hogy nem akarom azt a kérdést hozzá intézni vajjon szavai azt jelentik-e, hogy azután Anglia ellenük fordulna. Ő azt válaszolta, hogy ez a fordulat, bár nem feltétlenül szükséges, de lehetséges (természetesen) következése lehetne a két kontinentális csoport egymás ellen való háborújának. Az angol politika gyökerei, fejtegette, abban az általában elterjedt nézetben gyökereznek, hogy a csoportok között való egyensúlyt (meg fog változni) lehetőleg fenn kell tartani. Anglia tehát semmi körülmények között sem tűrné Franciaország verességét (amit majd mégis kell tenniük) amit ő mint nagy csodálója a mi millitárizmusunknak, bizonyos valószínűséggel előre lát. Anglia nem akarja és nem is egyeztetik bele, hogy azután egyetlen egy hatalom vezetése alatt lévő egységes kontinentális csoporttal álljon szemben. (Ez tulajdonképpen rejtett fenyegetés vagy harci riadó.) Ha tehát Németország Ausztria révén belekeverednék a keleti bonyodalmakba és háború törne ki Franciaország és Németország között, Angliában oly áramlatok keletkezhetnének, amelyeknek egy kormány sem tudna ellenállni és amelyeknek következzései beláthatatlanok. (Helyes, mi már előreláthatjuk.) Az európai egyensúly elmélete (nagy hirtaság, ami Angliát örökké ellenségünké teszi) Anglia külső politikájának egyik tengelye és már is Franciaországhoz és Oroszországhoz való közeledéshez vezetett. Ő biztosíthat engem, hogy Londonban a Németországhoz való

kat, a nevető végrehajtókat, a részeg utkaparókat és a humoros, kopasz és fényesfejú városi atyákat! Hiszem, hogy a politikusok és képviselők különösen most nagyon szeretik Prekmurjét, etetnek minket mindenféle isteni manával, amire nem is vagyunk érdemesek — uram! Hiszem uram, hogy jó fejös tehenek vagyunk, mert most mindenki belénk kapaszkodik és szívja vérünket! Hiszek a „placilni nalog“-ban, a lefőlőzött tejben, az öreg tehenhusban, melyet első minőségű husként adnak el, és hiszek az ugorkalé savanyu borban, melyet 60 koronáért árulgatnak nagyhasu korcsmárosok, kik mindig rettentően tudnak panaszkodni! Hiszek a rossz *debreceinekben* és a Benkő-féle *muraszombatinekben*, melyek halállal vívódó sertések és marhák beleiből és csontjaiból készülnek! Hiszek a tyuktolvajokban, zsebmetszőkben és bőrtörőkben, kik ellátják neveltjeiket jó lakással és finom hig levestel! Hiszem uram, hogy az agrárreformot, a financokat, a komiszárokat, a vámosokat, a fari zeusokat és szamaritanusokat a mi vigasztalásunkra küldted a nyakunkra! Hiszek a rossz életben, a pénzhiányban, mely annyira kerülget minket! Hiszek uram mindenben, még az *öreganyám kinyáiban is*, mindörökkön örökké — Amen!

— **Kinevezés.** Antauer Jenő, tiszai tanító végleges minőségben igazgató-tanítónak lett ugyanott kinevezve.

— **Karácsonyi szünidők az iskolákban.** A közoktatásiügyi miniszter rendelete szerint az összes szlovéniai iskolákban a karácsonyi szünidők tartanak december hó 24-től egészen 1925 január hó 6-ig. Azon helyeken, hol közép és polgári iskolák vannak, a tanítások végetérnek december hó 23-án délután 12 órakor.

— **Értesítjük előfizetőinket és olvasóinkat,** hogy a karácsonyi ajándék tárgyak kisorsolását december hó végére halasztottuk el. A pályázaton minden régi és új előfizető részt vehet, ki az újsára egy évre 40 dinárral előfizet. Az illető egy éven keresztül kapja rendszeresen az újságot és szerencsés esetben egy értékes ajándéktárgyhoz is juthat, melynek a gazdaságban nagy hasznát veszi. Ezért tehát mindenki fizessen elő a pályázatra és minden régi előfizető szerezzen egy új előfizetőt lapunkra!

— **Új egydinárosok jönnek forgalomba.** Beográdi jelentések szerint a pénzügyminiszterium 30 millió értékben új egy dinárosokat fog nyomtatni és forgalomba hozni. Így kilátás van arra, hogy a mostani, rossz állapotban levő egydinárosokat rövidesen kivonják a forgalomból.

— **Felvétel a posta és távirda iskolába.** A postaiügyi miniszter rendelete szerint a belgrádi posta és távirda iskolába nagyobb számú férfi és női személy lesz felvéve tanulóknak. A kérvényhez a következő bizonyítványokat kell mellékelni: 1. hogy jugoszláv állampolgár; 2. hogy 6 gimnáziumból vagy reáliskolát végzett; 3. hogy betöltötte a 16-ik és nem haladta túl 25-ik életévét; 4. orvosi bizonyítvány és 5. erkölcsi bizonyítvány, melyet a község előjárósága állít ki

magaviseletéről. A kérvényeket december hó 15-ig kell elküldeni a következő címre: Poštanska-telegrafška škola u Beogradu. Az iskola tart 2 évig, azután mint végleges állami hivatalnokok lesznek alkalmazva. A szegénysorsu tanulók havi 800 dinár állami támogatásban részesülnek, de ezért kötelesek kétszer annyi ideig szolgálni, mint amennyi ideig kapták a segélyt. A segély elnyeréséhez szükséges a községi szegénységi bizonyítvány. A felvett tanulók értesítve lesznek az iskolától és kötelesek ott december hó 20-án jelentkezni, ahol egyúttal orvosi vizsgálat alá kerülnek.

— **Előfizetések, hirdetések** lapunkra feladhatók Erdősy Barnabás papírkereskedésében Murska Sobota, közvetlenül a róm. kath. templom mellett, Dolnja Lendavan pedig Balkányi Ernő könyvnyomdájában. Ugyanott kapható a naptár is.

— **Kedvező hírek a reumás betegek számára.** Két évvel ezelőtt fiatal orosz gyógyszerész és bakteriologus, dr. Rahlejev feltalált egy szert a reuma összes fajai ellen, melyet az alkatrészeit után Radio-Balsamicának nevezett el. Ezen orvosság használata által a reumás, csúszos és köszvényes betegeknek oly eredményeket értek el, melyek által a Radio-Balsamica Európa összes orvosi tekintélyeitől el lett ismerve mint legbiztosabban és leggyorsabban ható szer a reumatizmus összes fajai ellen. Ezen orvosságot kenés által alkalmazzák, rendkívül gyorsan hat, a szívre nézve teljesen ártalmatlan és semmiféle nyomokat sem hagy hátra sem a bőrön sem pedig a szervezetben. A világháború után népünk igen sokat szenved a reumától és most alkalom adódik mindenkinek, hogy két három függel ezen orvosságból gyorsan és biztosan gyógygyuljon. Ezen orvosságot készílik és árusítják Radio-Balsamica laboratóriumában, Beograd, Kossowska ulica 43.

Ha jól és olcsón akar venni, Akkor az A. Király céghez be kell menni, Mert e cégnek nincsen párja, Olyan olcsó minden nála.

A. Király, trgovina S. klobuki, perilom in kratkim blagom M. Sobota, fő-tér, Berger-féle ház.

— **S. K. „Mura“ tea-estélye,** melyet a klub folyó hó 3-án tartott meg, a legteljesebb anyagi és erkölcsi sikerrel végződött. Dícséret illeti a klubot ezen estély rendezéséért anélkül inkább, mert az ilyen barátságos összejövetelek hiánya különösen itt Murska Sobotában nagyon éreztető. Az egyes számok olyan jól voltak összeállítva és előadva, hogy a szereplőkről csak dícsérettel emlékeztünk meg. A kis Livia volt az est fő attrakciója, kinek tánc-számai az egész közönséget magukkal ragadták. Jazz band (Karba, Náda, Gregorič, Berlot, Svetina és Legenstein urak) olyan tetszést aratott, hogy közkivánatra meg kellett ismételn. Dujc ur énekszámai, melyeket Náda ur kísért zongorán, nagy készültséggel tesznek tanúságot és szeretnénk azokat többször hallani. Karba, Živković és Rup urak számai a közönség részéről meleg fogadtatásban részesültek és különösen újszerűségükkel hatottak. Az egész estély rendezése különben azt a benyomást kelti, hogy a „Mura“ estélyei lesznek az ideig legszórakoztatóbb mulatságai, melyeket az ember újból és újból meg kíván.

— **Diáknaptár.** December elsején magyarnyelvű Diáknaptár jelent meg Suboticán Kónya Lajos tanár és munkatársai szerkesztésében. Ez a

Naptár nagy hiányt pótol a magyar diákságnak, különösen azoknak, akik nem járhatnak magyar oktatásnyelvű iskolába. Ezek megtanulhatják a Naptár forgatása közben az egész magyar irodalomtörténetnek főbb évszámait, a magyar költőknek és íróknak születési és elhalálozási adatait s ezenkívül a világtörténeti és világirodalom, a tudomány, művészet és a jugoszláv irodalom és történelem főbb adatait. Minden lapra egy egy kiváló író műveiből adott idézet teszi érdekessé a naptári részt. Különböző statisztikákon az SHS. királyság nagyobb városainak kölcsonbs távolságán kívül hozza a Naptár a mértékek, súlyok, pénzek ismertetését, rövidített számtani műveleteket és az ipariskolák mértani anyagát. 76 oldalas DIÁKNAPTÁR ára 5 dinár lesz. Minthogy korlátozott számban jelenik meg, 20 példánytól kezdve előjegyzéseket már most elfogad; A SZIV ÚJSÁG kiadóhivatala, Szubotica, Harambasiceva ul. 5. sz.

— **Romániában nő nem lehet állami hivatalnok** A pénzügyminiszterium egy konkrét esetről kifolyóan rendeletet adott ki, amely kimondja, hogy nőket nem lehet állami szolgálatban tisztviselő gyanánt alkalmazni.

— **A román király külföldi látogatásokról készült.** A Lupta értesítésel szerint a román király ellátogat Olaszországba, ahová már tavasszal készült. A Mussolini-kormány — a Lupta szerint — minden lehető elkövet Románia kibekítésére, illetve a tavaszi incidens elsímitására. Ennek a törekvésnek egyik megnyilvánulása volt az, hogy a népszövetség legutóbbi ülésén Olaszország javaslatára Románia képviselőjét, Duca külügyminisztert választották meg a leszerelési bizottság elnökévé. Ehhez a javaslatához csatlakozott Spanyolország is, mely ugyancsak rövidesen vendégül szeretné látni a román királyt. Ezzel volt összefüggésben különben Cavalcanti spanyol tábornok legutóbbi bukaresti látogatása is. A Szent-szék rövidesen külön jegyzékben fogja meghívni a román királyt a szent-évre való tekintettel. Valószínű, hogy a király a legutóbbi meghívásnak minden körülmény között eleget fog tenni s ha addig a Románia és Olaszország közti viszony nem rendeződött, csak a Vatikánt fogja meglátogatni a román király.

Szerkesztői üzenetek.

Berzan Josef aláírása egyen, december hó 1-én a dobronoki postán feladott újságunkra 40 dinárt, de a csekken nem jelölte meg, hogy hová való. Mi ezért erre a névre Dobronokra küldtünk az újságot, de onnan visszajött ama megjegyzéssel, hogy ott Berzan Josef teljesen ismeretlen, kérjük az illetőtől pontos tartózkodási helyét, hogy az újságot nevére pontosan elküldhessük.

!! A vidék legolcsóbb beszerzési forrása !!

Debelák Mátyás
fűszerárú kereskedése
MURSKA SOBOTA.

Állandó nagy raktár mindenféle fűszer és csemege áruban. A legfinomabb tea-, kávé- és gyarmati árak! Elsőrangú gőzmalmai list és korpa raktár! Finom házi dísznőzsir stb. stb. Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

legjobb viszonyt óhajtják (az ilyen fel fogás mellett teljesen hasztalan), amit én is tudhatok. Különbösen senki sem akarja a háborút Németország ellen, amíg külső politikai bonyodalmak nem következnek. (Azok be is fognak következni.) Európai háború következése azonban beláthatatlanok és ő semmiért sem vállalhat felelősséget, (én sem.)

Henrik herceg, a császár öccse 1912. decemberében Londonban járt. Többek között a következőket jelenti: (A zárójelben ismét a császár szeljegyzetei vannak.)

Mindent összefoglalva úgy vélem, hogy Anglia békeszerető. Háborus konfliktus esetében, ha Németország, mint hű szövetséges Ausztria mellé állana, Anglia talán semleges maradna (már el van intézve, Franciaországgal tartana), de valószínűbb, hogy hatalmát a legyőzött vagyis a gyengébb fél védelmére (tehát Németország ellen) használná fel.

Ezek az apró példák mutatják, hogy a nagyhatalmak magatartása már a háború előtt teljesen tisztázódott. Joggal panaszkodik tehát Tirpitz, hogy a világháború, melynek végső oka az entente táborában találhatók, a mi diplomatiánk nem igyekeztek lehetőleg megakadályozni. Aki mélyebblátott, mint például Tisza István gróf is, az ellentétet kiegyenlítésére törekedett. A főadmirális ez okból a válságos órák 1914-ben nem találják Bethmann-Hollweg hívői között. Az ő állásfoglalása akkor azonban vajmi keveset jelentett. A kancellár és a munkatársai alig érintkeztek egymás-

sal, Bethmann-Holweg azt hitte, hogy Tirpitz az ő helyére töl és helyette külső politikát csinál. Valóban Tirpitz attaséja Londonból sokkal érdekesebb és láthatóan jobban informált jelentéseket küldött, mint a kancellár diplomatiái. Különben is Anglia... Tirpitz tíz esztendeig küzdött flottajavaslatával Nagybritánia befolyása ellen. Mit használt neki, hogy a császár megölte állott, mit használt, hogy a Reichstag elfogadta javaslatát? Amikor a hajóépítésre került a sor, nem volt pénz. Bethmann-Holweg a pénzért való hadakozásban semleges maradt, a pénzügyi államtitkára hárított minden felelősséget, de Wermuth, az akkori pénzügyi hatalmasság, új adók nélkül nem akarta fedezni a kiadásokat, új bevételi források megnyitására pedig a Reichstag nem volt kapható. És ha a belső nehézségek elhárultak, eljött Haldene Berlinbe és mepróbálta a német kormányt kapacitálni, hogy építsen kevesebb hajót, előbb Anglia semlegességének, majd politikai barátságának, utóbb pedig szövetségének felajánlásával. Igazoltó harc folyt a kullsszak mögött, amely csak azért nem végződött eredménnyel, mert London az utolsó pillanatban nem akarta ajánlatának végső következtetését levonni. Közben Tirpitz nem egyszer benyújtotta lemondását, de a császár nem kívánt megválni kiváló flottájának tevékeny főparancsnokától. Mindez együtt izgalom regény, amelyet nem politikus is zavartalan érdeklődéssel olvashat végig, mert beleviszít olyan világba, amely a multban hét pécsettől volt elzárva a kíváncsiak előtt.

Közgazdaság.

Ausztria mezőgazdasági viszonyai jobbakként, mint általában hiszik.

Közfelfogás szerint Ausztria mezőgazdasági helyzete igen kedvezőtlen és a legfontosabb élelmiszerek legnagyobb részét külföldről, elsősorban Magyarországból kénytelen beszerezni. De a hivatalos kimutatások ezt a vélelmet nem egészen igazolják.

Nevezetesen Ausztria nagy szarvasmarhaállománnyal dicsekedhetik nem kevesebb, mint kétmillió 163.000 darabbal, úgy hogy ebből kivétel is van. Ezt a sok rétnak és legelőnek köszönheti, amelyek az ottani éghajlat alatt egész nyáron kiadós és jóminőségű takarmányt szolgáltatnak. A szarvasmarha évi 900.000 métermázsa, birka 53.000 métermázsa, vágó és szárnyas 300.000 métermázsa, kecske 13.000 métermázsa, sertés 600.000 métermázsa húst ad. Ezzel szemben az importált állatokból nyert húsmennyiség csak 713.000 métermázsa.

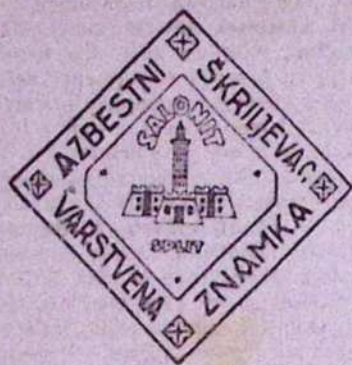
A behozatal főleg hizlalt állatokra szorítkozik, mert a bőven rendelkezésre álló hegyvidéki és alpesi szálastakarmányon az állatok jól tudnak fejlődni, de szemes- és erőtakarmány, különösen kukorica híján bajos azokat feihizlaltatni. A zsírkészletnek azért csak 30 százalékát fedezi a belföld, a többi külföldi eredetű.

A gabonaneműek közül zab-behozatalra alig szorul, mert éghajlata éppen a zabnak sokkal jobban kedvez, mint például Magyarország száraz éghajlata. Rozsszükségletének is kétharmada, búzaszükségletének egyharmada az országban terem. Cukorban tetemes, főjásban aránylag csekély behozatalra szorul. Burgonya és kintő minőségi téli meg-összi gyümölcse is bőven van, nyári gyümölcs kevés.

Ukrajna cukortermelése. A Bolsevik elnöki laj szerint az ukrán cukortörzshöz 49 cukorgyár tartozik, melyek közül 22 üzemben kívül áll. A cukortörzshöz tartozó gyárak részére összesen 121.379 desztalin földet sajátítottak ki. Az idei cukortermelést 6.400.000 pudra becsülik. Az ukrán cukorgyárak vendégül sulyosan érik a gépek és a termeléshez szükséges egyéb készletek hiányát. A cukorgyárak állatállománya mindössze 1635 lóból és 2200 ökörből áll.

Ezres pénzügyrendszer készül Magyarországon. A magyar korona stabilitása kapcsán a pénzügyi körök törvényjavaslattal kívánják szabályozni az immár teljesen fölöslegessé vált utolsó három számjegy, illetve nulla használatát. A pénzügyminisztériumban már el is készült az erre vonat-

kozó törvényjavaslat, amely megszünteti úgy a kereskedelmi, mint ipari életben az ezernél kisebb számjegyeket, mint azt a kereskedők a gyakorlatban már keresztül is vitték.

Salonit

a legjobb tetőfedő pala. Jobb mint bármely más anyag, mert könnyű eléggethette, tartós és ezért a legolcsóbb is. A régi Haischek „ETERNIT” módszere szerint van kidolgozva. Gyárájuk Solinban Split mellett.

A prekmurjei lerakata:

Čeh & Gaspar
vegyeskereskedésében

MURSKA SOBOTA.

Költségvetések és feltételek ugyanott!

PAPÍRÁRUK

„KARÁCSONYFADISZK”

*****

JÁTEKÁRUK

NAPTÁRAK

Jutányos áron beszerezhetők!

Erdős Barnabás

(Balkányi nyomda volt vezetője)
papír és játékaru üzletében
MURSKA SOBOTA
Cerkvena ul. a posta és a
r. k. templom mellett.

A
legjobb és legolcsóbb
zseb, fali inga és ébresztő
órák : : : : csakis
FLISAR PAVEL

óránál kaphatók, Murska Sobota. (Turk vendéglő mellett) Órajavítások a legjutányosabb árban gyorsan és pontosan eszközölhetnek. Amerikai órák javítása! Állandóan raktáron zseblámpák, bateriák és tűzkövek! Szolid árak! Finom munka!

Olcsó téglák!

A pucinci téglagyár, — hogy helyett nyerjen — a mai naptól kezdve a f. év végéig elszállított falitégla ezerét — **amíg a készlet tart** —

550 dinárért az I. oszt. hornyolt cserép ezerét 1400 dinárért adja készpénzfizetés ellenében.

lisztes zsákokat

Veszünk használt

és egyéb zsákokat a legmagasabb napi áron. Ajánlatok: AVRAM SCHIFF zsák-, ponyva- és zsineg-nagykereskedő. Zsák és ponyvagár, Novisad. Átvételi helyek Jugoszláviában: Central Novisad, Beograd, Zagreb, Dubrovnik, Sarajevo, Sušak, Split, Ljubljana. Külföldön: Fiume, Triest, Budapest, Wien, Passau, Hamburg.

Eladó vasuti vendéglő.

Két nagy vendégszoba, ebédlő, 2 konyha, speiz, 3 nagy lakószoba, 3 vendégháló, 2 betonpince, nyári mulatókert szalettel és kuglizóval, 2 istálló 2 kocsiszin, ólak, mosókonyha. Nagy konyhakert 2 hold területtel, jégverem és 8 hold föld. Vendéglőhöz 2 hold föld tartozik. A vendéglő összes berendezéssel 7½ ujhöld szálló, téglapince, prés, 230 hl. beton hordó bellül üveggel, 160 hl. bor, 150 hl. fahordó és négy legelőjög. Eladó egyúttal az egész vagy pedig külön. A szálló hold szám is eladó. Aki szándékozik megvenni, jelentkezék.

RITUPER JÁNOS,

vasuti vendéglősnél,

Dolnja Lendava.

Tanoncnak

jó házból való fiu felvétetik.

KOFJÁCS FERENC

épület és műlakatosnál,
Murska Sobota.

Vendéglősök figyelmébe!

A murska-sobotai pincéimben első rangú, jó minőségű

ó- és uj-BOR kapható.

Ára literenként 6½ Din-tól felfelé.

NÁDAI JÓZSEF borkereskedő.

Vegye meg a
„Szabadság”
napját!

Fizessen elő a
„Szabadság”-ra!

14 NAPIG

nagy

KARÁCSONYI VÁSÁR!

Mélyen leszállított árak. Szolid kiszolgálás. Karácsonyfadíszek minden árban.

Női harisnyák	70 K-tól
Női Flohr harisnyák	140 „
Gyermek	50 „
Kötött kabátok bluzok	460 „
Gyermek trikók	150 „
Női	280 „
Baba kötött garnitúra,	
kabát és sapka	350 „
Gyermek sapkák	80 „
Női Etamin bluzok	300 „
Női glott kötények melles	300 „
Férfi alsónadrág	160 „
Férfi ing	240 „
Női ing	200 „
Klópli motívok	10 „

Mindenemű pipere cikkek nagy választékban, úgy mint szappanok kölni és hajvizek, parfümök, puderek, kéz és arcápolási kozmetikai cikkek. Rövid árban nagy választék. Női kalapok az előre haladt idény miatt és leszállított árak miatt legolcsóbban beszerezhetők. Mindenemű kalap alakítások elfogadtatnak. Gyászkalapok rendelésre 24 órában bellül elkészülnek.

Győződjön meg személyesen, minden vételkényszer nélkül megtekintheti választékomat.

A. KIRÁLY

Irgovina s klobuki perilom i kratkim blagom

MURSKA SOBOTA,

Fő-tér Berger-féle ház,

A legszebb karácsonyi ajándékok,

a legszebb karácsonyfa díszek, sütemények, mindenféle édességek, csemegetárgyak, a legfinomabb italok nagy választékban csakis

NOVAK SZIDONIA cukrázdájában kaphatók

: : : Murska Sobota. : : :